MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref:
Vår ref: 2017/249608
Dato: 27. november 2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Tilsynsrapport

Vi viser til inspeksjonen hos på baseområdet på Hemsedalsfjellet. 16. november 2017 - 24. november 2017.

Inspeksjonen ble utført av spesialinspektør Andre Høva. Operativ leder og fellingsleder Nordfjella Petter Braaten og fellingsleder Kristoffer Ullern Hansen var til stede under inspeksjonen.

Oppsummering
Det er ført tilsyn med dyrevelferd, gjennomføring av smitteforebyggende tiltak og håndtering av animalsk avfall i forbindelse med statlig felling av reinsdyr fra sone 1 i Nordfjella.
Den statlige fellingen av reinsdyr utføres som en del av saneringsplanen for å fjerne den smittsomme sjukdommen CWD fra Nordfjella. Fellingen utføres av 3 fellingslag på 10 mann hver. Hvert fellingslag er på jobb 7 dager og har 14 dager av jobb. De 2 fellingslagene som har vært i aktivitet i denne tilsynsperioden har hatt sin første fellingsuke. Denne perioden har derfor vært en innkjøringsperiode med gjennomgang av viktige rutiner samtidig som fellingen har kommet i gang.

Smitteforebyggende tiltak
Det er gjennomført smitteforebyggende tiltak på fellingsmannskapenes forlegning på Breistølen. Disse tiltakene består i at det er etablert en smittesluse som alle mannskapene passerer gjennom på vei inn og ut fra feltvirksomhet. Alt yttertøy og støvler som brukes i felt oppbevares i urein del av smitteslusa. Operativ leder og fellingsleder har et ansvar for å instruere fellingsmannskapene i bruken av slusa. Det er også etablert et skille mellom reint og ureint område i uteområdet på Breistølen. Gjennomføringen av smitteforebyggende tiltak på Breistølen er vurdert som tilfredsstillende denne tilsynsperioden.

Det er etablert et opplegg for smitteforebyggende tiltak på baseområdet der de felte dyra tas inn for prøvetaking og lagring. Baseområdet er avsperret med sperregjerde eller sperresnor som er tydelig merket med "Adgang forbudt - smittsom dyresjukdom-Mattilsynet" . Det opereres med ulike soner innenfor avsperringen. Områder som må trafikkeres av lastebiler/ trailere ved henting av containere og annen vareleveranse holdes minst mulig kontaminert. Droppområdet der dyra droppes fra helikopter eller avlastes fra scooterhenger, og området der dyra prøvetas inne i rubbhallen vurderes som svært kontaminert. Det er stor risiko for smittespredning dersom personer tar seg inn på det avsperra området uten å følge fastsatte smitteforebyggende tiltak. Hvert nytt fellingslag er instruert om hvilke smitteforebyggende

Mattilsynet
Region Øst

Saksbehandler: Andre Høva
Tlf: 22 40 00 00 / 22777828
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no
Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

tiltak som må gjennomføres på baseområdet. Fellingslagenes motivasjon for og evne til å gjennomføre fastlagte smitteforebyggende tiltak vurderes som god.

Forbedringstiltak på baseområdet: **Det er behov for større kapasitet for lagring av kadaver i perioden mellom prøvetaking og mottak av prøvesvar. Dette er først og fremst viktig for å gi fellingsmannskapene en akseptabel arbeidssituasjon under prøveuttak og for å sikre at alle felte dyr kan spores inntil prøvesvar foreligger. Det er Mattilsynet som har ansvaret for oppbyggingen av baseområdet. Det vil bli utplassert 4 containere med hengebaner på baseområdet til lagring av kadaver i påvente av prøvesvar. Forutsatt at alle leveranser kommer som avtalt og at værforholdene er akseptable vil dette være på plass i løpet av desember.**

Håndtering av animalsk avfall:
Alt avfall fra døde rein håndteres som animalsk biprodukt kategori 1. Dette innebærer at avfallet behandles på en måte som inaktiverer CWD-prioner. På baseområdet oppbevares kadavrene i lukkede stålcontainere .

Dyrevelferd
Tilsynet med dyrevelferden under statlig felling er utført ved følgende metoder:
-Gjennomgang av de elektroniske loggene som føres daglig av SNOs fellingspersonale.
-Vurdering av skuddskader på avlivede dyr som er transportert inn til basestasjonen. Alle døde og avlivede dyr transporteres til basestasjonen for prøvetaking og videre håndtering som smittefarlig materiale.
-Vurdering av ernæringsstatus hos et utvalg dyr ved hjelp av visuell undersøkelse av beinmarg fra metacarpus og/eller metatarsus (rørknokler)

Resultater av tilsynet i perioden 16.11.-24.11.2017:
Gjennomgang av loggene: **Feltaktivitetsloggen viser at det er felt 61 dyr i perioden 16.11.-24.11. Dette omfatter 3 kalver, 28 simler og 30 bukker. Værforholdene har vært umulige i 4 dager, mens de har vært krevende 2 dager i denne 9-dagers perioden. Helikopter er brukt til transport av fellingsmannskaper inn i området og til uttransport av felte dyr . Snøscooter brukes ikke i selve fellingssituasjonen, men til transport av personell i fjellet og til uttransport av felte dyr ut fra fjellet. Stabsloggen viser at fellingslagene er i kontakt med reinsdyrflokker av varierende størrelse alle dager de er i fjellet. Det er både reine bukkeflokker og blandingsflokker. Avstanden dyra flykter etter påskyting eller støkk er rapportert å være 5-700 meter. Det rapporteres at dyra trekker målrettet ut av området når de har vært støkt flere ganger samme dag. Det rapporteres også at flokkene viser svært lite fluktatferd etter fellingssituasjoner i den perioden det begynner å skumre. Det observeres ikke noe tydelig mønster i fluktavstand avhengig av flokkstørrelse og type dyr i flokken. Fluktavstand er en parameter som viser hvordan dyra reagerer på fellingsaktiviteten. Observerte endringer i fluktavstand over tid vil indikere om det skjer en tilvenning (habituering) over tid eller, i motsatt tilfelle, om fluktavstanden øker som et tegn på økt fryktreaksjon. Dette er faktorer som kan ha betydning for utviklingen i ernæringsstatus hos dyra over tid. Foreløpig er det for få observasjoner å bygge på til at det kan gjøres vurderinger i forhold til dette.**

Vurdering av skuddskader:
22 dyr er observert inne i rubbhallen på baseområdet. De observerte skuddskadene er vurdert å være i overensstemmelse med registreringene i feltaktivitetsloggen.

Vurdering av ernæringsstatus:
Ernæringsstatus hos dyra observeres ved å se på fettmengde i beinmargen i rørknokler på et antall rein hver uke. Beinmargen brukes som en indikator på fettreservene dyra har i kroppen. Når beinmargen er tilnærmet fri for fett er dyret kritisk avmagret. Målsetningen med disse observasjonene er å registrere om det skjer en kritisk endring i fettmengden i beinmargen. Fettmengden bedømmes i denne sammenhengen på en skala fra 1 til 3 der 1 er tilnærmet fettfri marg mens 3 er marg med høyt fettinnhold. Undersøkelsene blir i hovedsak gjort på simler og kalver. Om mulig vil 10 kalver og 5 simler bli undersøkt hver uke. Undersøkelse av ernæringsstatus hos felte reinsdyr ble gjort 23.11. På det tidspunktet var 6 simler og 2 kalv tilgjengelige for undersøkelse. 4 av simlene og begge kalvene hadde beinmarg med mye fett, klasse 3. 2 simler hadde klasse 2. 2 bukker ble også undersøkt. 1 av disse hadde moderat fettinnhold i margen, kategori 2. 1 av bukkene hadde fettinnhold kategori 3. De felte dyra har hatt mye fór i mage/tarm-systemet.
***Vurdering av effektiviteten av uttaket i forhold til dyrevelferden*:**
Det er felt 61 rein i denne tilsynsperioden. 60 av disse er felt i løpet av 3 dager med gode værforhold. I denne 9-dagers perioden har det vært 4 dager med umulige værforhold uten aktivitet av fellingsmannskaper i fjellet. På slike dager får dyra ro. Det vurderes som dyrevelferdsmessig gunstig at dyra får slike naturlige hviledager. Dyra er fortsatt spredt på mange flokker. Dette vurderes som dyrevelferdsmessig gunstig fordi det medfører mindre fellingsaktivitet rundt hver flokk . Skuddsituasjonene blir samtidig sikrere og mer oversiktlige. Resultatene av vurderingen av ernæringsstatus hos dyra vurderes som normale. Vi vurderer etter denne tilsynsperioden at den dyrevelferdsmessige belastningen på dyra er akseptabel. Det er fortsatt oppstartsperiode for fellingslagene. Fellingen har likevel kommet godt i gang med akseptabel effektivitet i forhold til antall skuddsituasjoner

- Statlig uttak av villrein i Nordfjella sone 1

Konklusjon
Mattilsynet har ved dette tilsynet ikke avdekket forhold som vil føre til påpeking av plikt eller varsel om vedtak.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Astri Ham
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel i loven til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak. Hjemmelen i denne saken er matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 .

Du har rett til å få veiledning om regelverket
Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2002-06-27 nr 732: Forskrift 27. jun. 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer (forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer)
- FOR 2016-09-14 nr 1064: Forskrift 14. sep. 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (animaliebiproduktforskriften)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)